

Aalborg Kommunes anvendelse af arbejdsklausuler m.v.

Dansk Byggeri skal indledningsvis takke Aalborg Kommune for muligheden for at fremkomme med bemærkninger til Kommunens anvendelse af arbejdsklausul.

Dansk Byggeri bemærker, at Kommunen vil indføre arbejdsklausuler, kædeansvar og CSR-krav m.v. i kontrakterne, hvilket vil blive behandlet nærmere nedenfor.

Arbejdsklausuler

Dansk Byggeri er imod brugen af arbejdsklausuler, men er klar over, at mange kommuner er politisk presset til at indføre arbejdsklausuler.

Det følger af cirkulære om anvendelse af arbejdsklausuler, at ILO-konvention nr. 94 skal følges. Kommunerne er ikke direkte forpligtet af cirkulæret, og kan som sådan ikke støtte ret på cirkulæret. Dansk Byggeri undersøger, hvorvidt kommunerne lovligt kan anvende arbejdsklausuler, der bygger på ILO-konventionen.

ILO-konventionen indeholder en bestemmelse om, at medarbejderne skal sikres en løn, der svarer til den løn, der sædvanligvis gives på den egn, hvor arbejdet udføres. Dansk Byggeri kan umiddelbart ikke læse i materialet, hvorvidt Kommunen mener, at dette er et udtryk for, at arbejdsklausulen skal indeholde et krav om, at medarbejderne sikres løn svarende til gennemsnitslønnen på egnen, som typisk ligger væsentligt over mindstelønningerne i overenskomsterne.

Det er væsentligt for Dansk Byggeri at fremhæve, at en arbejdsklausul, der stiller krav om lokal gennemsnitsløn strider imod Udstationeringsdirektiv. Ifølge Udstationeringsdirektivet kan en leverandør fra et andet EU-land alene pålægges at følge mindsteniveauet i f.eks. en landsdækkende overenskomst (omkring 116 kr.). En offentlig bygherre vil kunne stille krav til danske virksomheder om betaling af gennemsnitslønnen på egnen. Virksomheder fra et andet EU-land vil alene kunne forpligtes af Udstationeringsdirektivets krav om overenskomstens mindsteløn. Danske leverandører kan ikke støtte ret på Udstationeringsdirektiv og vil derved have væsentligt højere lønudgifter. Dette vil give leverandører fra et EU-land en konkurrencefordel i forhold til leverandører fra Danmark. Derfor henstiller Dansk Byggeri til, at der alene stilles krav om overenskomstens mindsteløn i arbejdsklausuler for at tilsikre en fair konkurrence mellem virksomheder fra Danmark og EU-lande.

Derfor anbefaler Dansk Byggeri, at en arbejdsklausul overholder EU-retten, og at Kommunen anvender følgende formulering:

”Arbejdslønnen for arbejdsforhold af den nærværende kontrakts omhandlende art skal følge de mindstekrav til løn, der fremgår af en kollektiv overenskomst indgået af de inden for det faglige område mest repræsentative arbejdsmarkedsparter i Danmark, og som gælder hele det danske område.”

Dokumentationskrav

Dansk Byggeri hæfter sig ved, at Aalborg Kommune pålægger leverandørerne en række forpligtelser i forhold til at kunne dokumentere, hvorvidt arbejdsklausulen overholdes eller ej.

Det fremgår af Kommunens procedure, at leverandører skal fremkomme med lønsedler, lønregnskab, ansættelseskontrakt m.v. Endvidere fremgår det, at vil oprette en kontrolenhed, der løbende skal føre kontrol med leverandørerne.

Det er Dansk Byggeris vurdering, at det store omfang af kontrol, kravet om fremlægelse af dokumentation m.v. medvirker til en mistænkeliggørelse af leverandørerne. Kontrollforanstaltninger fremmer ikke et godt samarbejde mellem bygherren og leverandørerne. Det er Dansk Byggeris frygt, at leverandørerne vil blive mistænkeliggjort med udokumenterede mistanker. Dette kan medføre, at leverandørerne vil bruge mange ressourcer på at klarlægge, hvorvidt mistanker er korrekte eller ej. Endelig fører Arbejdstilsynet og SKAT allerede myndighedskontrol med byggepladserne, hvilket Dansk Byggeri er tilhænger af. Men Dansk Byggeri finder ikke, at det er hensigtsmæssigt at oprette endnu et kontrolorgan.

Dansk Byggeri hæfter sig endvidere ved, at Kommunen stiller krav om udlevering af lønsedler, ansættelseskontrakter m.v. Dansk Byggeri har ved telefonisk henvendelse til Datatilsynet fået bekræftet, at det strider mod Persondataloven at udlevere lønsedler. Såfremt udleveringen af lønsedler vedrører et *meget* stort antal medarbejdere på byggepladsen, så kan lønsedlerne, efter en konkret vurdering, udleveres i anonymiseret form. Dansk Byggeri vejleder sine medlemmer i henhold til Datatilsynets praksis.

Aalborg Kommune stiller endvidere krav om, at hovedentreprenøren skal sikre, at udenlandske virksomheder er registeret i RUT-registret. Registeringen er et lovkrav, hvorfor det vil stride med bekendtgørelse af lov om udstationering af lønmodtagere m.v., ikke at foretage den fornødne registrering. Dansk Byggeri finder ikke, at leverandørerne skal holdes ansvarlig for registeringen, idet det er en myndighedsopgave, ligesom evt. sanktioner for manglende overholdelse pålægges af myndighederne.

Dansk Byggeri savner en nærmere gennemgang af efter hvilke principper Kommunen fastsætter boden. I udkastet til arbejdsklausulen er niveauet for boden ikke udfyldt, og må som sådan bero på en konkret vurdering fra sag til sag. Dansk Byggeri finder, at der bør være klare retningslinjer for, hvordan boden fastsættes.

Endvidere har Kommunen ikke angivet med, hvilken frist Kommunen vil kræve dokumentation fremsendt. Som ovenfor nævnt er det Dansk Byggeris vurdering, at der bør fremgå klare retningslinjer for fristen. Der bør ved fastlæggelsen af tidsfristen tages hensyn til, at leverandørerne får en rimelig frist til at samle og fremsende dokumentationen, da dette kan være tidskrævende.

Aalborg Kommune bør endvidere forholde sig til, at det kan være praktisk umuligt at fremsætte en frist for, hvornår Kommunen skal modtage orientering om, hvilke underleverandører, der anvendes på byggeriet. Ofte vil der løbende være behov for at indgå aftaler med underleverandører, ligesom disse aftaler kan indgås med meget kort varsel. Det vil i mange tilfælde ikke være praktisk muligt, at overholde den frist som Kommunen måtte sætte for orientering om anvendelsen af underleverandører.

Dansk Byggeri stiller sig undrende overfor, at Aalborg Kommunen vil sanktionere en manglende opfyldelse af ansættelsesbevisloven og/eller overenskomsten, idet en manglende overholdelse heraf er en individuel ret, som den enkelte medarbejder kan påberåbe sig. Endvidere indeholder en række overenskomster en *nachfrist*, hvorefter ansættelsesbeviset kan fremkomme rettidigt *efter* fristen på 4 uger er sprunget. Det er således ikke i strid med overenskomsterne at fremkomme med et ansættelsesbevis efter udløbet af 4 uger. Dansk Byggeri er meget bekymret over, at vore medlemmer nu skal forholde sig til flere regelsæt og flere sanktioner for samme område.

Dansk Byggeri er bekymret over, hvordan evt. uenigheder mellem leverandøren og Kommunen om, hvorvidt løn- og ansættelsesvilkår er overholdt, vil blive forvaltet. Det er ikke utænkeligt, at der kan være elementer omkring betalingen, f.eks. i forbindelse med evt. overarbejde, hvor der ikke er enighed om fortolkningen af overenskomstens regler. Dansk Byggeri antager ikke, at Kommunen selv vil foretage en fortolkning af overenskomsterne, men savner en redegørelse for, hvordan disse situationer håndteres.

Det er et krav, at en offentlig myndighed alene må pålægge foranstaltninger, der er proportionale med problemets egentlige omfang. Det er Dansk Byggeris vurdering, at kontrolforanstaltninger er af indgribende karakter over for en privat virksomhedsejer. Dansk Byggeri opfordrer Kommunen til at fremlægge et statistisk grundlag for omfanget af løndumping som dokumentation for, at kontrolforanstaltningerne er proportionale og tjener et sagligt formål. Det er Dansk Byggeris opfattelse, at kontrollen pålægger leverandørerne byrdefulde administrative pligter.

Kædeansvar

Kædeansvaret har til formål at tvinge næste led i kæden af leverandører til at hæfte for en underleverandørs manglende betaling af f.eks. pension. Leverandørerne vil i disse situationer skulle hæfte for sine underleverandørers underleverandører osv. Mange leverandører arbejder på forskellige projekter på samme tid, hvilket øger antallet af underleverandører betragteligt. Et kædeansvar vil derfor være økonomisk uoverskueligt. Endvidere forældes krav om betaling efter de almindelige forældelsesregler, hvorfor en leverandør vil komme til at hæfte for manglende betalinger fem år tilbage i tid.

Den økonomiske usikkerhed som kædeansvaret medfører, vil udelukke små- og mellemstore virksomheder fra at byde på en opgave. Hvis en virksomhed f.eks. vinder byggeriet af en ny skole, så vil virksomheden normalt hyre mindre virksomheder til at udføre murerarbejdet osv. For at sikre sig mod pludselig at stå med en regning for en underleverandør, der ikke overholder overenskomsten, så vil virksomheden stille krav om en bankgaranti fra det lille murerfirma. Men det vil for rigtig mange små og mellemstore virksomheder være umuligt at stille med så store bankgarantier, som det kræver, og dermed vil de ikke være i stand til at byde på opgaven.

CSR-bilag

Dansk Byggeri er tilhænger af, at menneskerettighederne overholdes og at der arbejdes for et bedre miljø osv. Dansk Byggeri finder imidlertid, at et CRS bilag med krav om overholdelse af 10 FN konventioner og et voldsomt dokumentationskrav er meget byrdefuldt for leverandørerne.

Der forekommer urimeligt at stille krav til en lille tømrermester om at skulle efterse samtlige produktions- og leveringsled for hvert et køb han måtte foretage, f.eks. i det lokale byggemarked, for at sikre sig, at materialet ikke er produceret eller efterfølgende fremsendt af personer, der ikke har haft mulighed for at organisere sig i en fagforening.

Der er taget udgangspunkt i København Kommunes udkast, hvor der endvidere stilles krav om leverandører skal kunne fremlægge dokumentation for, hvilke tiltag der løbende er gjort for at sikre opfyldelsen af de mange krav i CSR-bilaget.

Dansk Byggeri finder, at der er tale om indgribende foranstaltninger over for det private erhvervsliv, der stille krav, som leverandørerne ikke har mulighed for at dokumentere. Der kan ikke være rimeligt, at små håndværksmestre skal ansættelse økonomer og jurister blot for at kunne arbejde for en kommune.

Konsekvenserne af arbejdsklausuler, kontrolforanstaltninger og kædeansvar

Dansk Byggeri forudser, at det vil kræve store administrative ressourcer for leverandørerne at leve op til dokumentationskravene. Kædeansvaret vil medføre krav om bankgarantistillelse, hvorfor det vil medvirke til en fordyrelse af bygge- og anlægsprojekter. Det mener Dansk Byggeri er helt unødvendigt.

Begrænsninger og forhindringer vil medvirke til en fordyrelse af de offentlige byggerier. Det hæmmer den danske konkurrenceevne at pålægge virksomhederne at bruge ressourcer på fremlæggelse af dokumentation til flere offentlige myndigheder på det samme byggeri. Det skal ikke være vanskeligt at drive en tømrervirksomhed i Danmark.

Tværtimod skal politikerne fjerne barrierer og medvirke til, at den danske bygge- og anlægsbranche kan stå stærkt på et marked, der presses af udenlandsk konkurrence.

De fleste danske bygge- og anlægsvirksomheder i Danmark er små- eller mellemstore og har ikke ressourcer til at ansætte administrativt personale til at udarbejde og fremlægge dokumentation, indhente bankgarantier, kontrollere egne underleveran-

dørers løn- og arbejdsvilkår m.v. Arbejdsklausuler, kædeansvar og kontrol vil have en ødelæggende effekt på væksten i den danske bygge- og anlægsbranche.

Såfremt Aalborg Kommune ønsker en nærmere drøftelse af overstående, stiller Dansk Byggeri sig gerne til rådighed.